

IZVJEŠĆA SA ZNANSTVENIH SKUPOVA

Znanstveno savjetovanje s međunarodnim sudjelovanjem *Kartografija, geoinformacije i more*, Zadar, 15.-17. lipnja 2007.

U organizaciji Hrvatskoga kartografskog društva te Sveučilišta u Zadru, Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatskoga hidrografskog instituta iz Splita i Hrvatskoga geografskog društva – Zadar u Zadru je od 15. do 17. lipnja 2007. održano znanstveno savjetovanje s međunarodnim sudjelovanjem *Kartografija, geoinformacije i more*. Pokrovitelji toga znanstvenog savjetovanja bili su Akademija tehničkih znanosti Hrvatske i Državna geodetska uprava. Taj svojevrsni festival kartografije u Hrvatskoj dio je niza sličnih aktivnosti koje Hrvatsko kartografsko društvo organizira svake godine od 2004. s ciljem predstavljanja najnovijih spoznaja iz područja kartografije. Znanstveno savjetovanje *Kartografija, geoinformacije i more* prvi je takav kartografski skup održan izvan Zagreba, a okupio je oko 200 sudionika iz cijele zemlje te iz inozemstva.

Savjetovanje se sastojalo od tri dijela: plenarni dio s izlaganjima, izložba *Pomorska kartografija* te terenski obilazak Nacionalnog parka *Kornati*, Parka prirode *Telašćica* i povijesne jezgre grada Zadra. Plenarni dio, koji je održan u Multimedijalnoj dvorani novoga kampusa Sveučilišta u Zadru 15. lipnja 2007., sastojao se od 28 izlaganja brojnih tema, i to: geoinformacije i more, kartografija i more, geografija i more, geologija i more, povijest i more, daljinska istraživanja i more, more u prostornim bazama podataka, nacionalna infrastruktura prostornih podataka, internet i more, toponomastička istraživanja Jadrana, pravna pitanja i Jadransko more te ekologija i more. Iz popisa tema razvidno je da je savjetovanje okupilo stručnjake različitih znanstvenih disciplina, ponajprije geodete, geografe, povjesničare, geologe, pravnike i onomastičare. Oni su s različitih aspekata razmatrali složenu kartografsku problematiku i njezinu primjenu na različitim poljima znanosti te drugih društvenih aktivnosti i gospodarstva. S obzirom na predstavljene rezultate istraživanja, mogao se steći uvid u jedan novi impuls razvoja kartografske znanosti, koji evidentno pridonosi kvalitetnijem razvoju te znanstvene discipline, ponajprije nastojanjima multidisciplinarnog tima okupljenog oko Hrvatskoga kartografskog društva. Među zadarskim geografima svojim su radovima na ovom savjetovanju participirali prof. dr. sc. Damir Magaš (Regionalizacija hrvatskih otoka i pripadajućeg akvatorija), doc. dr. sc. Josip Faričić i Robert Lončarić, prof. (*Političko razgraničenje na hrvatskoj obali poslije Prvoga svjetskog rata u svjetlu suvremenih kartografskih prikaza i Hrvatska obala na pomorskim kartama iz edicije Carta di cabottaggio del Mare Adriatico 1822.-1824./*; u koautorstvu s Antom Batovićem, prof.) i Ana Pejdo, prof. (*Digitalizacija vrijedne kartografske građe na primjeru kartografske zbirke obitelji Curir*; u koautorstvu s prof. dr. sc. Miljenkom Lapaineom), a svojim radovima na skupu su sudjelovali i drugi znanstvenici sa zadarskog sveučilišta, i to prof. dr. sc. Mithad Kozličić (*Pomorske karte i plovidbeni priručnici Jadrana tijekom povijesti*), prof. dr. sc. Vladimir Skračić (*Toponimija nestalno naseljenog prostora – primjer Kornata*), doc. dr. sc. Milorad Pavić (*Percepcija veličine jadranskih otoka u geografskim priručnicima 16.-18. st.*), Ante Batović, prof. (s navedenim radovima u koautorstvu s J. Faričićem i R. Lončarićem) i Marjana Šešelja, dipl. iur. i dipl. oec. (*Luke nautičkog turizma – pravna problematika zaštite pomorskog dobra Republike Hrvatske*).

Nakon plenarnog dijela skupa u Izložbenoj dvorani Državnog arhiva u Zadru pred mnogobrojnim posjetiteljima otvorena je izložba *Pomorska kartografija*, koju su na posebnim instalacijama postavili izv. prof. Vlado Zrnić i doc. dr. sc. J. Faričić uz stručne savjete prof. dr. sc. M. Lapainea. Na izložbi je postavljeno 37 eksponata (od kojih su neki bili višedijelni), uglavnom su to originali starih karata koje se čuvaju u Državnom arhivu u Zadru i Znanstvenoj knjižnici Zadar, zatim originali suvremenih pomorskih karata koje je objavio Hrvatski hidrografski institut iz Splita te, iznimno, i tri kopije (Barentsova karta Jadrana i Beautemps-Beaupréovi planovi zadarske i splitske luke) iz zbirke reprodukcija Hrvatskoga hidrografskog instituta iz Splita. Izložba je popraćena dvojezičnim (hrvatsko-engleskim) i izvrsno grafički uređenim katalogom *Pomorska kartografija / Maritime Cartography*, koji su na temelju teksta doc. dr. sc. J. Faričića i digitalnih zapisa starih i suvremenih pomorskih karata priredili prof. dr. sc. M. Lapaine, Ana Kuveždić, dipl. ing. i doc. dr. sc. Ivka Kljajić. Tekst je na engleski jezik prevela Vera Graovac, prof.

Dan kasnije, 16. lipnja 2007., priređen je jednodnevni terenski obilazak NP *Kornati* i PP *Telašćica*. Sudionike skupa predvodili su doc. dr. sc. Dražen Perica i doc. dr. sc. J. Faričić. Posjećeni su značajni

lokaliteti na otoku Kornatu, i to kasnoantička utvrda Toreta i polje Tarac s crkvom Gospe od Tarca, a zatim i uvala Vrulja. U Vrulji je prigodno predavanje o kornatskoj toponimiji održao prof. dr. sc. Vladimir Skračić. Nakon toga nastavljen je put prema uvali Telašćici, dugootočkim strukturnim strmcima i slanom jezeru Mir. Uslijedio je zajednički ručak te povratak u Zadar. Sutradan, 17. lipnja 2007., dio sudionika znanstvenog savjetovanja obišao je povijesnu jezgru grada Zadra uz stručno vodstvo R. Lončarića, prof. i B. Vukosava, prof.

Na kraju može se istaknuti kako su znanstveno savjetovanje *Kartografija, geoinformacija i more* sudionici ocijenili kao izvrstan stručno-znanstveni skup, za što su ponajprije zaslužni članovi Organizacijskog odbora na čelu s predsjednikom prof. dr. sc. M. Lapaineom, Hrvatsko kartografsko društvo na čelu s predsjednikom prof. dr. sc. Stanislavom Frangešom te ustanova domaćin, Sveučilište u Zadru, na čelu s rektorom prof. dr. sc. D. Magašem.

PRIKAZI KNJIGA

Encyclopedia of Tourism, Jafar Jafari, Routledge, Taylor & Francis Group, London and New York, 2000., 650 str.

Enciklopedija turizma rezultat je zajedničkog projekta i petogodišnjeg rada velikog broja autora. Publicirana je uz 25. godišnjicu izlaženja znanstvenog časopisa *Annals of Tourism Research*. Definiranje i određivanje pojmova vezanih uz turizam okupilo je 353 stručnjaka iz različitih dijelova svijeta. Brojnost autora različita geografskog podrijetla isključio je bilo čiji pojmovni ekskluzivitet. Najveći je broj autora iz SAD-a, ali na enciklopediji je surađivao velik broj znanstvenika iz Velike Britanije, Novog Zelanda, Australije, Japana, Italije, Španjolske itd. Knjiga sadrži više od 1200 pojmova poredanih po abecedi. Ona sadrži također i velik broj posebno navedenih institucija, stručnih i znanstvenih časopisa. Unutar tekstova boldirani su svi pojmovi i riječi koje se pojavljuju drugdje u Enciklopediji kao samostalni pojmovi, tako da nam je omogućeno lako pretraživanje. Sadrži i predmetni indeks, koji je osnova traženja pojmova. Nakon objašnjenja pojedinog pojma autori nam predlažu i teme koje se uz njih vežu i koje bi mogle biti interesantne, što je za čitaoce Enciklopedije vrlo korisno.

U uvodu glavni urednik Jafar Jafari (profesor na Department of Hospitality and Tourism, University of Wisconsin-Stout, SAD) objašnjava proces samog nastajanja ovoga vrijednog izdanja. On posebno naglašava "nepotpunost" te enciklopedije s obzirom na dinamiku razvoja turizma, pa je gotovo nemoguće spomenuti sve sada postojeće pojmove. Tako npr. već dok je bila u izradi (a to je trajalo 5 godina), stvarali su se novi pojmovi, institucije, i događale su se mnoge promjene u turističkom razvoju. Urednik se ipak nada da će ovaj rječnik poslužiti mnogima koji su na različite načine involvirani u turizam. To je i razlog sudjelovanja brojnih eksperata iz različitih područja koji su pridonijeli multidisciplinarnom pristupu iznošenju pojmova.

Autori su priloga stručnjaci iz geografije, antropologije, obrazovanja, povijesti, političkih nauka, marketinga, psihologije, religije, sociologije, ekonomije i sl. Takav pristup omogućuje da se pojmovi i pojave vezane uz turizam sagledaju iz različitih kutova gledanja. Tako se među pojmovima može naći riječ *nostalgija*, koja se objašnjava kao *osjećaj izgubljenosti ili nezadovoljstva zbog vremena koje je za nama, popraćen željom da se još jednom doživi prošlost, ili neki detalj iz prošlosti. Nostalgija, iako primarno shvaćana kao želja za domom, domovinom, rodnim mjestom, predstavlja u zadnjih sto godina gotovo najvažniji razlog za turističko putovanje*. Taj primjer dobro ilustrira odmak od uvriježenog razmišljanja, ali i definiranja pojedinih pojmova. Očito se interpretacija i objašnjenje pojedinih pojmova razlikuje ovisno o kontekstu i predmetu/području u kojem se upotrebljava.

Među mnogobrojnim autorima, tri su iz Hrvatske, i to Boris Vukonić (koji je ujedno bio i član Izdavačkog odbora), Tan Ković (s Ekonomskog fakulteta u Zagrebu) i Tomislav Hitrec (iz Instituta za turizam).

Zanimljivo je da se među pojmovima nalaze i neke države svijeta, pa se tako može naći pojam Francuska, Iran, Irska, Italija, Japan, Slovenija, itd. Rječnik nema pojam Hrvatska. To je prava šteta, jer će enciklopedija biti u rukama mnogih čitatelja, kako stručnjaka za turizam, tako i studenata, učenika, ali i poslovnih ljudi, turističkih djelatnika i sl. Mala zemlja poput Hrvatske trebala bi se što češće pojavljivati u takvim ili sličnim izdanjima ne bi li se čitatelji upoznali s njom ponajprije na pojmovnoj razini.

Ova enciklopedija poslužiti će svima koji trebaju bilo koji pojam iz turizma pa i šire, sve ono što se direktno ili indirektno veže uz turizam.

Jadranka Brkić-Vejmelka

Sanda ČORAK, Vesna MIKAČIĆ (ur.): Hrvatski turizam: plavo, bijelo, zeleno, Institut za turizam, Zagreb, 2006., 302 str.

Treća knjiga iz znanstvene edicije Instituta za turizam predstavlja hrvatski turizam prije svega sa stajališta motivacije turista i prema tome definiranih, uvjetno rečeno turističkih proizvoda, koji su se do

danas uobličili u prepoznatljive vrste, odnosno oblike turizma. Svako od 12 poglavlja u knjizi posvećeno je jednoj vrsti, odnosno obliku turizma, koji su najzastupljeniji u Hrvatskoj danas. Prvo poglavlje posvećeno je odmorišnom ljetnom turizmu, koji je još uvijek dominantna vrsta turizma u Hrvatskoj. Preostala poglavlja posvećena su ostalim oblicima turizma: nautičkom, kamping, tranzitom, kulturnom, ekoturizmu, ruralnom, lovnom, zdravstvenom, planinskom, omladinskom i vjerskom turizmu.

U prvom poglavlju o ljetnom odmorišnom turizmu autori Neven Ivandić, Neda Telišman-Košuta, Sanda Čorak i Damir Krešić identificiraju trendove tzv. "sunce i more" turizma u svijetu i u Europi, ukazuju na najvažnija obilježja tog proizvoda u Hrvatskoj i vrše evaluaciju njegove konkurentnosti s destinacijskog aspekta. Autori drugog poglavlja Vesna Mikačić, Siniša Horak, Zrinka Marušić i Damir Krešić objašnjavaju pojam nautičkog turizma, detaljno opisuju stanje ponude i potražnje u Hrvatskoj, analiziraju konkurentnost na Mediteranu i razvojne perspektive te rade SWOT analizu nautičkog turizma u Hrvatskoj.

Analiza kamping turizma autorice Zvezdane Hendija u trećem poglavlju pokazuje da je za Hrvatsku kamping turizam pouzdan tržišni segment potražnje na koji se može računati i u budućnosti, jer su iskustva i istraživanja pokazala da se dosadašnji razvoj turizma u nas velikim dijelom oslanjao na kampove. U četvrtom poglavlju Siniša Horak govori o tranzitnom turizmu te naglašava činjenicu da se velik broj turista za dolazak koristi cestama i najčešće vlastitim automobilima, te ističe mogućnost kreiranja posebne vrste ponude namijenjene upravo putnicima/turistima u prolazu preko određenog teritorija koji za njih nije ni polazište ni odredište putovanja.

Kulturni turizam o kojem piše autorica Renata Tomljenović u petom poglavlju dobiva sve značajniju ulogu u cjelokupnoj turističkoj ponudi hrvatskih destinacija s ciljem diverzifikacije turističke potražnje i potreba vezanih uz produženje turističke sezone. Ekoturizam, čiju važnost ističu autori šestog poglavlja Zoran Klarić i Petra Gatti, očituje se u utjecaju na socio-ekonomski razvoj lokalne zajednice i na očuvanje prirodnih resursa.

Eduard Kušen u sedmom poglavlju opisuje slabu razvijenost ruralnog turizma usprkos bogatoj i raznovrsnoj atraktivnoj osnovi koja je zanemarena zbog iznimne turističke atraktivnosti morske obale. U osmom poglavlju Branko Kovačević i Marina Kovačević analiziraju karakteristike i trendove lovnog turizma s naglaskom na stanje hrvatske ponude. Definiranje sadržaja i statusa zdravstvenog turizma kao dijela turističkog gospodarstva tema je koju obrađuje autor Eduard Kušen u devetom poglavlju.

Blaženka Vrdoljak-Šalomon u desetom poglavlju o planinskom turizmu daje sažet pregled povijesnog razvoja u Europi i Hrvatskoj te prikazuje aktualni razvojni trenutak. Perla Tadej u jedanaestom poglavlju objašnjava i analizira omladinski turizam s obzirom na isplativost koja se u posljednjih petnaest godina potpuno promijenila. U posljednjem, dvanaestom, poglavlju Tomislav Hitrec sažima složenu problematiku vjerskog turizma, odnosno putovanja motiviranih vjerskim pobudama zadržavajući se ponajprije na nekim terminološkima dvojicama.

Urednici i autori uspješno su na jednom mjestu prezentirali brojne podatke o pojedinim vrstama turizma te su iznijeli svoje stavove i predviđanja o daljnjem razvoju hrvatskog turizma. Knjiga je vrlo korisna za detaljnije upoznavanje s pojedinim vrstama turizma u Hrvatskoj, njihovim razvojem, trenutnim stanjem i perspektivama te je kao takva vrlo zanimljiva i korisna svima onima koje se bave proučavanjem turističkih trendova u Hrvatskoj.

Josip Matassi

Atlas globalizacije; ur. Slaven Ravlić, prevela Dubravka Celebrini, Masmedia i Poslovni dnevnik, Zagreb, 2006., 222 str. (L'Atlas du Monde diplomatique; ur. Alain Gresh, Jean Radvanyi, Philippe Rekacewicz, Catherine Samary, Dominique Vidal, Le Monde diplomatique, Pariz, 2006., 222 str)

2006. godine u suradnji Poslovnog dnevnika i Masmedije izašlo je hrvatsko izdanje Atlasa globalizacije. Izdavač izvornika, pod naslovom *L'Atlas du Monde diplomatique*, je *Le Monde diplomatique*, ugledni mjesečni francuski časopis koji je nastao 1954. godine u okviru dnevnika *Le Monde*. U ožujku 2007. brojio je 86 međunarodnih izdanja, sa sveukupnom tiražom od 1,5 milijun primjeraka, od kojih

270 000 na francuskom. Prepoznatljiv je po širini i kvaliteti dokumentarne baze, koju stavlja na slobodnu dispoziciju svima. Prvo izdanje Atlasa globalizacije pojavilo se 2003. i postiglo golem uspjeh, prodan je u više od 400 000 primjeraka. Atlas globalizacije nastao je kao rezultat iscrpnog rada 81 autora koji na 222 stranice donose sažete i točno definirane tekstualne koncepcije. Cjelokupno gledajući, kartografija u atlasu (234 karte i grafikona) realizirana je sa zamjetnom brigom o geografskoj preciznosti kojom je postignut kvalitetan i realan prikaz suvremenog svijeta (karta je uistinu jedan jezik, jedna demonstracija). Atlas se sastoji od pet poglavlja izabranih da bi se opisao način organizacije svijeta i aktualnih problema.

U uvodnoj najavi *Poprište svijeta* glavni urednik časopisa *Le Monde diplomatique* Ignacio Ramonet naglašava ulogu i važnost karte i kartografije kao i čovjekovu 'glad' za hegemonijom, ilustrirajući to rečenicom *Čovjek je izmislio kartu da bi mogao držati svijet u svojim rukama*.

Planet u opasnosti prvo je od pet poglavlja, u kojem autori ističu fundamentalne probleme suvremenog svijeta za koje je velikim dijelom odgovoran čovjek, koji svojom nemarnošću i životnim motom *cilj opravdava sredstvo* dovodi svijet do nezavidne situacije. To se očituje prekomjernim ispuštanjem CO₂ u atmosferu, koje se manifestira u globalnom zagrijavanju, a paralelno s tim i ubrzanom otapanju leda na polovima. Neadekvatno korištenje i odnos prema vodama u razvijenim zemljama doveli su do ugroženosti toga vitalnog resursa bez kojeg će u bliskoj budućnosti ostati polovica stanovništva. Kao jedan od najvećih i najaktualnijih problema suvremenog svijeta autori navode civilno i vojno korištenje nuklearne energije, koja je izazvala velika planetarna zagađenja i prouzročila mnogobrojne negativne zdravstvene posljedice. Ovakvim intenzitetom i načinom korištenja nuklearne energije, a time i stvaranjem nuklearnog otpada, posljedice će u budućnosti biti još eksplicitnije. Razvijene zemlje svijeta prebacuju industrijske pogone u siromašne zemlje Juga, bježeći tako od odgovornosti prema nastalim problemima ekspanzije rasta otpada i njegove reciklaže. No brojne bolesti *lude ekonomije* poput kravljeg ludila i genetski modificirane hrane ipak postaju neizbježne. Usprkos tim činjenicama sve su izraženije razlike Sjever – Jug. Zemlje Juga uvelike su ovisne o izvozu i pretjerano zadužene, te se sve teže podređuju zahtjevima bogatih zemalja. Broj pothranjenih kao i zaraženih od side na Jugu se neprestano povećava. Bez obzira na to poražavajuće stanje, stopa fertiliteta i dalje će biti vrlo visoka, što ne će biti karakteristično i za razvijene zemlje u kojima će se one smanjivati, a postotak starijih od 60 godina udvostručit će se. Razlike u pristupu zdravstvenoj skrbi najrašireniji su oblik ljudske nejednakosti. Karakteristika budućnosti bit će još veća pokretljivost ljudi i dobara, no stupanj urbanizacije bit će izraženiji, ali različit po kontinentima.

U drugom poglavlju, *Nova geopolitika*, obrađene su i kartografski prikazane svjetske promjene koje nastaju nakon hladnoratovske krize. Konzekvence su već prisutne, postaju sve izraženije, iako se drugačije manifestiraju. Broj oružanih sukoba smanjio se i promijenio svoju narav. Umjesto međunarodnih sukoba došlo je do građanskih ratova za vlast ili teritorij. Kao najaktualniji oblik javlja se terorizam, kao posljedica hegemonističkog ponašanja razvijenih zemalja (posebno se ističe SAD, unipolarna sila) prema nerazvijenim zemljama koje su revoltirane, a žrtve tog revolta najčešće su nedužni ljudi. Ekonomska politika 1980-ih uzrokovala je posljednjih desetljeća povećanu disparatnost među zemljama te dovela do stvaranja *utvrda* bogatog svijeta, odražavajući se tako na sveprisutnije ilegalne aktivnosti (kriminal, korupcija, porezne prjevale). Autori obraćaju pozornost i na brojne nevladine organizacije (NGO) koje *nameću demokraciju* pod izlikom pomoći, koja se najčešće instrumentalizira u službi određene države. U daljnjim poglavljima, osim već navedenih promjena nakon 1991., ističu se i važnost medija i multinacionalnih kompanija koje se sve više upleću i sudjeluju u političkim zbivanjima i na taj način pritišću političke vlasti koje promiču njihove ekonomske interese.

U poglavlju *Globalizacija, gubitnici i dobitnici* autori apeliraju na opasnosti zbog sveopćeg rasta, čime su društveni odnosi podređeni imperativu akumulacije kapitala, a produbljivanje planetarne ravnoteže sve je izraženije. Struktura kretanja kapitala duboko se promijenila zbog prevelike zaduženosti zemalja u razvoju, koja je došla do te mjere da premašuje BND. Financijska kriza preokrenula je tako dotok novca u korist razvijenih zemalja, koje su sve podredile svojem napretku. Kao važne odrednice ističu se pozitivne i negativne strane slobodne trgovine u kojoj odlučujuće značenje imaju multinacionalne tvrtke koje svijet percipiraju kao prostor bez granica. One premještaju svoje pogone u zemlje koje daju bolje pogodnosti (jeftiniju radnu snagu, manje poreze) izazivajući nezadovoljstvo radnika u razvijenim zemljama. Takvi potezi, iako kontradiktorni, ne osiguravaju ekonomsku i socijalnu pokretljivost zemalja u razvoju (koje su u ovom slučaju iskorištene), ukazujući tako na potrebu novog uređenja međunarodnih odnosa. Zemlje u razvoju, svjesne situacije u kojoj se nalaze, počinju se posljednjih godina međusobno udruživati zahtijevajući

maksimalnu liberalizaciju u razvijenim zemljama, kako bi se pokušale suprotstaviti njihovoj dominaciji. Kao najgore strane globalizacije ističu se ilegalna trgovina, porast moći kriminalnih mreža, spekulacije fondova i mafije, koji su proizašli iz samog finansijskog sustava i njegova načina funkcioniranja, zatim iluzorni stoljetni pokušaji smanjivanja sve većeg broja siromašnih (posebice zemlje Juga), nezaposlenih i nepismenih. Sve prisutnija opća socijalna nesigurnost nije samo problem nerazvijenih nego i bogatih zemalja, u kojima čak postoji tendencija da se broj siromašnih i nezaposlenih počne povećavati.

Sukobi diljem svijeta i dalje traju, a njihov se kraj ne nazire. Tematika je to četvrtog poglavlja, *Sukobi koji traju*, u kojem autori brojnim primjerima ukazuju na različitost uzroka i posljedica sukoba, kao i na nezainteresiranost lokalnih i svjetskih moćnika za njihovo rješavanje. Prirodna bogatstva, religija i etničke mržnje samo su neki od uzroka stoljetnih nesnošljivosti, a posljedice su katastrofalna stradavanja ljudi, genocidi, povećanje siromaštva itd. Kao najkritičnije točke konflikata ističu se Bliski istok, Afganistan, Indija, Pakistan, Čečenija, Balkan, Zapadna Afrika.

Peto poglavlje, *Nezaustavljivi uspon Azije* autori su posvetili *uspavanom divu* koji je bio marginaliziran od vremena industrijske revolucije, ali se probudio i postao pokretač svjetske ekonomije. Te činjenice upućuju na stvaranje nove geopolitičke slike svijeta koja će prema autorima izazvati neizbježnu konfrontaciju SAD-a i Azije, bez obzira na trenutne dobre odnose i velik broj strateških ugovora. Ugovori su odskočna daska preko koje azijske zemlje nastoje steći status velike sile integracijom na globalno tržište. Međutim, nekontroliran ekonomski rast, izazvan potražnjom na tržištu, ruši sve rekorde, ali ima i svoju cijenu. Jeftina cijena proizvedene robe izazvala je protekcionističke reakcije u svijetu. Raspadom socijalne sigurnosti i uvođenjem kapitalizma povećane su regionalne i društvene nejednakosti unutar zemalja Azije. Borba za tržište, energetska ovisnost, povijesni rivaliteti među azijskim zemljama sve su eksplicitniji, a svjedoci posljedica bit će buduće generacije.

Atlas globalizacije interdisciplinarni je priručnik namijenjen širem krugu čitatelja (studentima, novinarima, profesorima, političarima, aktivistima), a posebno onima koji teže novim spoznajama i traže odgovore na aktualna pitanja suvremenog svijeta. Atlas globalizacije, nedvojbeno, potaknuti će čitatelja da počne razmišljati o svojim postupcima prema svijetu u kojem živi i koji će ostaviti potomcima u naslijeđe.

Ante Šiljeg

Doc. dr. sc. Milan Ilić (1965.-2007.)

Nakon teške bolesti u Zagrebu je 21. siječnja 2007. u 42. godini života preminuo doc. dr. sc. Milan Ilić, docent na Geografskom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, znanstvenik, vrstan nastavnik i potpredsjednik Hrvatskoga geografskog društva.

Doc. dr. sc. Milan Ilić rođen je 4. srpnja 1965. u Krapini. Osnovnu školu završio je u Petrovskom, a srednju školu u Krapini. Diplomirao je na Geografskom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta 1989. godine s temom *Prometna dostupnost glavnih centara u cestovnoj mreži Hrvatskog zagorja*, magistrirao 1993. s temom *Promet i organizacija prostora Varaždinske regije*, a doktorirao 2001. godine s temom *Prigradski prometni sustavi Središnje Hrvatske*. Nakon kraćeg rada u I. osnovnoj školi u Čakovcu, od srpnja 1990. zaposlen je kao znanstveni novak na Geografskom odsjeku PMF-a u Zagrebu. Godine 1997. izabran je u suradničko zvanje asistenta, 2000. u zvanje višeg asistenta, a 2003. u zvanje docenta na Geografskom odsjeku PMF-a.

Tijekom svog rada na Geografskom odsjeku doc. dr. sc. Milan Ilić značajno je pridonio razvoju geografije bogatom znanstvenom, stručnom i nastavnom djelatnošću, a svojom predanošću i ozbiljnim pristupom radu svima je bio primjer. Široki geografski znanstveni interes bio je jedna od glavnih odrednica njegovog rada. Otvoren prema novim tehnologijama i istraživačkim metodama bio je inicijator primjene suvremenih istraživačkih metoda i tehnika rada na Geografskom odsjeku. Akademske godine 1992./1993. suosnovao je i nekoliko godina izvodio *Praktikum iz geografskih informacijskih sustava*. Od 1995. do 2004. izvodio je nastavu iz kolegija *Osnove statistike s geografskim grafičkim metodama*. Od akademske godine 1999./2000. sudjelovao je u izvođenju nastave iz *Ekonomске geografije*, a od 2003./2004. nositelj je kolegija *Ekonomska geografija* i *Prometna geografija* na Geografskom odsjeku PMF-a u Zagrebu. Dobrom pripremljenošću te prije svega velikom pristupačnošću doc. dr. sc. Milan Ilić bio je omiljeni nastavnik brojnih generacija studenata koji su ga u studentskim anketama proglašavali najboljim nastavnikom na Geografskom odsjeku te ga rado birali za mentora diplomskih radova.

Svestranost u znanstvenom radu očituje se i u sudjelovanju na znanstvenim projektima *Urbanizacija Hrvatske* i *Urbani sistemi i prostorna organizacija Hrvatske*, u sklopu kojih se bavio istraživanjem prometnog sustava te odnosima prometa i urbanizacije. Rezultate svojih istraživanja objavljivao je u domaćim i stranim znanstvenim časopisima (12) te izlagao na međunarodnim i domaćim znanstvenim skupovima. Obilježje rada doc. dr. sc. Milana Ilića bilo je i poticanje međunarodne suradnje te je u sklopu suradnje Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Mostaru, na Fakultetu prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti u Mostaru, izvodio nastavu iz kolegija *Statističke i grafičke metode u geografiji* te *Geografija Europe*.

Radni opus doc. dr. sc. Milana Ilića obilježila je bogata stručna djelatnost. Suator je triju udžbenika iz geografije i radnih bilježnica za osnovnu školu, autor je priručnika za zavičajnu nastavu Krapinsko-zagorske županije, kao i stručnih priloga u *Atlasu Europe*, *Općoj i nacionalnoj enciklopediji* te u nekoliko izdanja *Hrvatskoga godišnjaka*. Objavio je više stručnih radova u domaćim časopisima i sudjelovao na brojnim domaćim stručnim skupovima. Uvijek je poticao afirmaciju i popularizaciju geografije u osnovnim i srednjim školama te je godinama bio član državnog povjerenstva za natjecanja iz geografije i jedan od pokretača E-škole geografije. Također, bio je autor urednik geografskog Internet portala www.geografija.hr na kojemu je objavio nekoliko iznimno rado čitanih članaka.

Doc. dr. sc. Milan Ilić bio je član *Hrvatskoga geografskog društva*, *Hrvatskog društva za sustave* te predstavnik Geografskog odsjeka u *Vijeću za daljinska istraživanja* pri HAZU. Od akademske godine 2002./2003. bio je zamjenik pročelnika Geografskog odsjeka. U više navrata bio je član upravnih tijela *Hrvatskoga geografskog društva*. U mandatnom razdoblju 2004./2005. i 2005./2006. obnašao je funkciju predsjednika *Društva*, a u mandatnom razdoblju 2006./2007. te 2007./2008., sve do svoje prerane smrti, funkciju potpredsjednika.

Doc. dr. sc. Milana Ilića više nema u našoj sredini i mi, njegovi suradnici, tu činjenicu teško prihvaćamo. U našim sjećanjima doc. dr. sc. Milan Ilić ostat će zapamćen kao zaslužan član naše zajednice koji je svojim djelovanjem ostavio dubok trag u geografskoj znanosti i struci, ali i u našim životima.

Martina Jakovčić

**PRVA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA
O MOGUĆNOSTIMA PRIMJENE DALJINSKIH ISTRAŽIVANJA
U UPRAVLJANJU KATASTROFAMA I NAČINIMA HITNOG DJELOVANJA
U SLUČAJU KATASTROFA NA PODRUČJU MEDITERANA**

Europska udruga laboratorija za daljinska istraživanja "EARSeL" na svojoj je godišnjoj skupštini, održanoj u Bolzanu (Italija) u lipnju 2007., našoj zemlji povjerila organizaciju Međunarodne konferencije o mogućnostima primjene daljinskih istraživanja u upravljanju katastrofama i načinima hitnog djelovanja u slučaju katastrofa na području Mediterana. Pri tome se u moguće katastrofe ubrajaju:

- šumski požari
- potresi
- poplave
- degradacija zemljišta
- klizišta
- orkanski vjetrovi
- onečišćenost mora (naftne mrlje i dr.)
- katastrofe uzrokovane ljudskim djelovanjem

Konferencija će se održati u **Zadru od 22. do 24. rujna 2008.**

Organizatori konferencije su:

- EARSeL
- Znanstveno vijeće za daljinska istraživanja HAZU
- Sveučilište u Zadru i
- tvrtka GEOSAT d.o.o., Zagreb

Očekuje se da se na konferenciji okupe stručnjaci iz različitih europskih, nacionalnih i drugih institucija koje se bave svemirskim tehnologijama i geografskim informacijskim sustavom (GIS) te eksperti s područja upravljanja katastrofama, koji će u svojim izlaganjima i diskusijama iznijeti iskustva i stručne osvrte na suzbijanje katastrofa, a uz primjenu novih tehnologija, uključujući i razvojne tehnološke aspekte.

Na konferenciji će se razmotriti neki od važnih aspekata u upravljanju i smanjivanju rizika, kao što su *znanje, sprečavanje, upozorenja, upravljanje opasnostima, postkrizne analize, sanacija okoliša i dr.*

Hrvatska je posebno zainteresirana za organizaciju ovoga međunarodnog skupa, odnosno za razmjenu novih informacija i prihvaćanje novih metoda razvijenijih zemalja. Dovoljno je samo prisjetiti se katastrofalnih šumskih požara koji su se ovoga ljeta dogodili na području Mediterana. Oni su odnijeli na desetke ljudskih života i prouzročili veliku materijalnu štetu, koja se mjeri milijardama eura. Uz to, kada je riječ o posljedicama prirodnih katastrofa, ne treba zaboraviti da se Hrvatska nalazi u zoni povećane seizmotektonske aktivnosti, što predstavlja potencijalnu opasnost od razornih potresa.

Pozivamo stručnjake onih stručnih profila koje tematski obuhvaća ova konferencija, da se u što većem broju odazovu konferenciji i pridonesu njezinu uspjehu.

Sve potrebne obavijesti o održavanju konferencije pristupačne su na adresi www.earsel.geosat.hr

Prof. dr. sc. Marinko Oluić
Predsjednik Organizacijskog odbora

FIRST INTERNATIONAL CONFERENCE ON REMOTE SENSING TECHNIQUES IN DISASTER MANAGEMENT AND EMERGENCY RESPONSE IN THE MEDITERRANEAN REGION

At the annual meeting held in June 2007 in Bolzano (Italy), European Association of Remote Sensing Laboratories (EARSeL) entrusted the organization of *the International Conference on Remote Sensing Techniques in Disaster Management and Emergency Response in the Mediterranean Region* to Croatia. The possible disasters include:

- forest fires
- earthquakes
- floods
- land degradation
- land slides
- gale-force winds
- sea pollution (oil spills etc.)
- disasters caused by human activities.

The conference will be held from 22nd to 24th September 2008 in Zadar.

Conference organizers are:

- EARSeL
- Scientific Council for Remote Sensing of the Croatian Academy of Sciences and Arts
- University of Zadar
- GEOSAT, Ltd., Zagreb

The intention is to gather the experts from different European, national and other institutions engaged in space technology and geographic information system (GIS), and experts in disaster management, who will use their presentations and discussions to present experiences and professional reviews concerning disaster prevention. They will also present the application of new technologies, including developmental technologic aspects.

The conference will consider some of the important aspects in risk management and reduction such as knowledge, warnings, disaster management, postcrisis analyses, environment recovery, etc.

Croatia is particularly interested in organizing this international conference, exchanging new information and accepting new methods, particularly in view of disastrous forest fires that ravaged the Mediterranean last summer. Those fires claimed dozens of human lives, and material damage worth billions of euros. Additionally, when referring to natural disaster damages, it is necessary to mention that Croatia is located in seismically active zone, making it susceptible to strong earthquakes.

We invite the experts that deal with the above-mentioned topics to participate at this conference and contribute to its successful realization.

For additional information about the conference visit www.earsel.geostat.hr

Marinko Oluić, PhD
Chairman of the Organizing Committee

